

SECTION 5. CURRENT PROBLEMS IN THE SPHERE OF PUBLIC ADMINISTRATION

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-333-0-12>

ADMINISTRATIVE TOOLKIT FOR THE FUNCTIONING OF THE PUBLIC HEALTH SYSTEM

УПРАВЛІНСЬКИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Boichun S.O.

*Postgraduate
Student Classic Private University
Zaporizhzhia, Ukraine*

Бойчунь С.О.

*аспірант,
Класичний приватний
університет,
м. Запоріжжя, Україна*

Головна мета соціального розвитку кожної держави – збереження здоров'я людей, профілактика їхніх захворювань та інвалідності. Адже інтегральним індикатором рівня добробуту суспільства є стан здоров'я населення. Охорона здоров'я – один з важливих компонентів національної безпеки держави, соціальної системи та політики. Конституція України визначає людину, її життя та здоров'я найвищою соціальною цінністю.

У «Концепції розвитку системи громадського здоров'я в Україні» [4] наголошено на тому, що здоров'я населення є однією з найбільших цінностей, необхідною умовою для соціально-економічного розвитку країни.

В основі державної політики України в галузі охорони здоров'я – загальнодержавні рішення щодо збереження та зміцнення фізичного і психічного здоров'я української нації шляхом реалізації сукупності політичних, організаційних, економічних, правових, соціальних, культурних, наукових та медичних заходів [3, с. 7].

Серед актуальних завдань державної соціальної політики у всіх розвинутих країнах світу є забезпечення здоров'я населення.

Кожна країна намагається відшукати свій єдиний шлях і створити свою суспільно-економічну модель і свою систему охорони здоров'я [2].

Як зазначає О. Васюк, рівень здоров'я нації визначає структуру та обсяги медичної та медико-соціальної допомоги і є кінцевим результатом діяльності щодо збереження та зміцнення здоров'я, яке здійснюється державою в цілому та галуззю охорони здоров'я [1].

Громадське здоров'я (з англ.: Public health) – це теорія та практика попередження захворювань, система заходів щодо збільшення тривалості життя й поліпшення здоров'я та якості життя шляхом: профілактики і лікування захворювань та інших фізичних і психічних станів; епідеміологічного нагляду за випадками та індикаторами здоров'я; шляхом пропаганди здорового способу життя.

Система громадського здоров'я тлумачиться як комплекс інструментів, процедур та заходів, що реалізуються державними та недержавними інституціями для зміцнення здоров'я населення, попередження захворювань, збільшення тривалості активного та працездатного віку та заохочення до здорового способу життя шляхом об'єднаних зусиль усього суспільства, які спрямовані на профілактичну медицину та подовження життя, забезпечення позитивного впливу всіх факторів, що впливають на здоров'я населення (спосіб життя, навколишнє середовище, біологічні фактори та система охорони здоров'я).

Управління громадським здоров'ям охоплює дії всього суспільства, взаємодію влади, громадськості, бізнесу в багатьох напрямках: державна політика, здоров'я населення, психічне здоров'я, психогігієна, гігієна довкілля, безпека та гігієна праці, економіка охорони здоров'я, безпека руху, страхова медицина тощо.

Концепція розвитку системи громадського здоров'я визначає систему громадського здоров'я як комплекс інструментів, процедур та заходів, що реалізуються державними та недержавними інституціями для зміцнення здоров'я населення, попередження

захворювань, збільшення тривалості активного та працездатного віку і заохочення до здорового способу життя шляхом об'єднання зусиль усього суспільства [4].

Інструмент у широкому сенсі трактується як засіб впливу на об'єкт, перетворення і створення об'єкта. Інструменти управління розподіляються за

характером впливу (економічні, соціально-психологічні; технологічні; адміністративні); за напрямом впливу (накази, розпорядження, інструкції, положення, плани); за способом урахування інтересів працівників: матеріального, владного, морального впливу (економічні стимули, штатні розписи, регламенти, договори, моральні стимули); за функціональною спрямованістю (організаційні, планові, координаційні, контрольні, регулювальні, мотиваційні: контролінг, регламентація, стратегічні карти, моніторинг, реінжиніринг); за ступенем новизни (творчі, адаптивні, селективні, стандартні, нестандартні (інноваційні, креативні, пошукові); за масштабом застосування (загальні, спеціальні); за тривалістю дії (довгострокові, середньострокові, поточні); за напрямом дії (внутрішні, зовнішні) тощо.

На наш погляд, управлінськими інструментами функціонування системи громадського здоров'я можна вважати:

- вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування системи громадського здоров'я та перегляд і чіткий розподіл функцій та повноважень системи громадського здоров'я, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я населення, збільшення тривалості та покращення якості життя, попередження захворювань, продовження активного, працездатного віку та заохочення до здорового способу життя;

- запровадження моделі управління системою громадського здоров'я за принципом субсидіарності, коли повноваження прийняття рішень надаються органам місцевої влади;

- врегулювання діяльності Національного та регіональних центрів громадського здоров'я;

- запровадження європейських підходів до проведення епідеміологічного нагляду;

- підвищення ефективності управління інноваційними процесами у сфері громадського здоров'я;

- підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації фахівців у сфері громадського здоров'я;
- оптимізація організації менеджменту у сфері громадського здоров'я;
- забезпечення фінансування державних програм громадського здоров'я та заходів боротьби з епідеміями.

Отже, система громадського здоров'я як основа профілактичної медицини, спрямована на збереження здоров'я суспільства загалом та індивідуального здоров'я зокрема повинна постійно вдосконалювати управлінський інструментарій функціонування.

Література:

1. Васюк О. Розвиток повноважень органів місцевого самоврядування у сфері охорони громадського здоров'я. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2010. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=92/>
2. Гладун З. С. Державна політика охорони здоров'я в Україні (адміністративно-правові проблеми формування і реалізації) : монографія. Тернопіль : «Економічна думка», 2005. 460 с.
3. Державна політика у сфері охорони здоров'я : кол. моногр. : у 2 ч. / кол. авт. ; упоряд. Я. Ф. Радиш ; передм. та заг. ред. М. М. Білинської, Я. Ф. Радиша. Київ : НАДУ, 2013. Ч. 1. 396 с.
4. Про схвалення Концепції розвитку системи громадського здоров'я : Розпорядження КМУ від 30 листопада 2016 р. № 1002-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1002-2016-%D1%80#Text>